
Poznańska

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy geograficzne Nazwy miejscowości polskich

Rok utworzenia nazwy: 1922

Opis

Poznań - stolica woj. wielkopolskiego i historyczna stolica całej Wielkopolski, miasto położone nad Wartą i Cybinką, założone w X wieku, prawa miejskie otrzymało w 1253. Nazwa wywodzi się prawdopodobnie od słowiańskiego imienia Poznan lub Poznamir. Identyčną nazwę nosi również wieś w woj. lubelskim (powiat łukowski, gmina Serokomla).

Do 1960.10.14 tak samo nazywała się dzisiejsza ul. Listonoszy a do 1979.01.01 fragment ul. Stanisława Leszczyńskiego.

Ciekawostki

W 1767 powstała ul. Wielka, której Poznańska jest dziś pozostałością, odseparowaną w 1922. W XVIII w. stało tu tylko 5 domów drewnianych między Wspólną i Hożą. Ulice na tym odcinku uregulowano w 1820. W XIX w. na rogu Hożej rozciągały się ogrody owocowo-kwiatowe Czepińskiego. W 1860-2 zbudowano tu fabrykę tabaczną Kronenberga wg proj. A. Kropiwnickiego. Od 1880 ma dzisiejszą postać i zaczęto zabudowywać ulicę kamienicami wielkomiejskimi. W 1922 ulica otrzymała dzisiejszą nazwę. W 1944 połowa zabudowy została spalona. Po wojnie Poznańska uzyskała sławę ulicy czerwonych latarni, z powodu oblegania chodników i bram przez prostytutki.

Stan obecny:

Nr 1: kamienica dochodowa Kasy Przewodności i Pomocy dla Literatów i Dziennikarzy.

Nr 3: kamienica Lewyego. Powstała w 1910 wg proj. Łukasza Wolskiego. W podwórzu na ścianie oszklona kapliczka z obrazem Pana Jezusa.

Nr 5: kamienica Kasprzyckich. Powstała w 1890, należąca do rodziny varsavianisty Jerzego Kasprzyckiego. W podwórzu na ścianie budynku oszklona kapliczka z figurą Matki Boskiej.

Nr 7: kamienica. Zbudowana w 1904 z elementami secesji. W podwórzu wolno stojąca, oszklona kapliczka z figurą Matki Boskiej.

Nr 11: kamienica Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Na frontonie była niegdyś rzeźba maleńkiej

figurki świętego, umieszczona w kole.

Nr 12: kamienica. Zbudowana w 1930 roku. Przed wojną mieszkała tu Stefania Nina Grodzieńska-Jurandot wł. Stefania Ney (1914-2010) - pisarka, aktorka estradowa i kabaretowa, satyryk. W swoim dorobku miała kilkanaście książek (wspomnieniowe - "Już nic nie muszę", "Nie ma z czego się śmiać"; biograficzne - "Urodził go Niebieski Ptak" o Fryderyku Jarosym; zbiorów felietonów - "Jestem niepoważna", "Kłania się PRL"; powieści - "Wspomnienia chałturzystki"). W 2001 roku otrzymała zaszczytny tytuł Mistrza Mowy Polskiej. Podczas okupacji hitlerowskiej znajdowało się tu archiwum Armii Krajowej. 17 II 1944 roku wywiad Armii Ludowej (z ramienia którego działał tu Jerzy Fonkowicz), wspierany przez Artura Rittersa-Jastrzębskiego, zorganizował w lokalu kocioł, w który wpadło ok. 20 osób. Akcja trwała w godzinach 7.00 - 19.30 a podczas niej zdobyto materiały zarówno o przedwojennych komunistach (wywiezione przez Mariana Spychalskiego do Rosji), jak i o wielu aktualnych członkach organizacji (przekazane przez Jastrzębskiego Gestapo). W wyniku tej akcji ok. 60 AK-owców zostało aresztowanych. Na ścianie w podwórzu dwie tablice pamiątkowe: jedna przypomina o Mszy św. odprawionej tu 15 VIII 1944 roku dla żołnierzy Batalionu AK "Zaremba-Piorun", druga zaś o krzyżu powstańczym, przeniesionym w 1992 roku do kościoła Św. Św. Pawła i Piotra na Koszykach.

Nr 13: przed wojną mieścił się tu XI Komisariat Policji.

Nr 14: kamienica. W podwórzu przyscienna, oszklona kapliczka z figurką i obrazem Matki Boskiej.

Nr 15: kamienica Glassów. Powstała w 1920, mieściła się w niej przed wojną ambasada Rosji.

Nr 16: kamienica Kozerskich.

Nr 18: kamienica Kasy Oszczędności Pracowników Elektrowni.

Nr 21: kamienica rodziny Biele. Powstała ok. 1890.

Nr 22: kamienica Kasy Oszczędności Pracowników Elektrowni.

Nr 23: kamienica rodziny Biele. Powstała ok. 1890.

Nr 29\31\33: Urząd Telekomunikacyjny i Telegraficzny. (Pozostałe adresy Barbary 2 i Nowogrodzka 45). W XIX w. mieściły się tu składy wełny Banku Polskiego i odbywały się jarmarki wełny. Powstał w 1928-34 wg proj. Juliana Putermana-Sadłowskiego. W 1959-62 został rozbudowany wg proj. Mieczysława Wróbla i Mieczysława Pomianowskiego. Płaskorzeźba Orła w stylu art deco wykonana została przez Jana Golińskiego. Posrebrzaną koronę przywrócono mu w latach 90.

Nr 36: kamienica. Zbudowana w 1912.

Nr 37: kamienica Zyberta. Powstała w 1904 z elementami secesji. W 1945-58 mieszkał tu i tworzył Miron Białoszewski (1922-1983) - poeta i dramaturg.

Nr 38: kamienica. Powstała w 1912. Po wojnie pozbawiono kamienicę dekoracji.

Gmach Telefonów Międzymiastowych. Powstał w 1934 wg proj. Juliusza Putermana-Sadłowskiego i Stefana Bryły.

Siedziba Żandarmerii. Zbudowana w 1890 wg planów Łotysza Piotra Feddersa. Do czasów I wojny światowej mieściła się tu siedziba żandarmerii carskiej i ochrony. Tu, 17.04.1900 odbyło się pierwsze przesłuchanie Piłsudskiego po przewiezieniu go z Łodzi. W 1959-60 budynek powiększono i przebudowano na potrzeby Dzielnicowej Rady Narodowej Śródmieście.

Data nadania nazwy: rok 1922.